

in gesprek

Tekst: Hille Takken
Foto: Paul Enkelaar

De liefde voor verhalen

Annelies Mekel studeerde onderwijskunde aan de VU in Amsterdam en deed daarna de iPABO. Zij werkt al 17 jaar bij de Omnibus, die in 2007 brede school werd. Momenteel is zij werkzaam als kleuterleerkracht en cultuurcoördinator. In haar vrije tijd schildert zij.

Mirjam Zaat is opgeleid als pedagoog. Zij werkt bij de Stichting Taalvorming als begeleider van taalvernieuwing in het onderwijs. Taalvorming verbindt taal- en cultuuronderwijs door met leerkrachten werkvormen op maat te ontwikkelen.

Annelies: “Cultuureducatie is dé manier om onderwijs te verbreden. Ik had eens een leerling die cognitief niet sterk was. Een kunstenaar liet in de klas een schilderij zien dat ze had meegebracht als opgerold doek. Terwijl ze het uitrolde zei zij: ‘Er is zoveel meer in het leven dan rekenen en taal’. De volgende dag stapte die ene leerling met een schilderij de klas in. Dat bleef mij bij. De kunstenaar had haar geïnspireerd om thuis aan de slag te gaan!”

Mirjam: “Stichting Taalvorming bevordert de liefde voor verhalen door verbindingen te leggen tussen kunst en taal, tussen lezen en schrijven. We gaan met kinderen in gesprek over een kunstwerk van de kunstuitleen, en stellen dan vragen: ‘Wat zie je? Waar doet het je aan denken? Wat doet dat met jou?’ Daarna maken de leerlingen zelf een beeld, en schrijven ze een tekst erbij. De gemaakte taaltekeningen stoppen we in hun portfolio.”

Werkt dat?

Annelies: “Dat werkt heel goed. Uit de leesmonitor van de Bibliotheek op school blijkt dat het leesplezier is toegenomen. We hebben een goed lopende bibliotheek hier op school. Best opmerkelijk als je bedenkt dat ongeveer driekwart van onze leerlingen thuis geen Nederlands spreekt.”

Mirjam: “Het is zo belangrijk om veel te lezen, juist voor kinderen in achterstands-situaties. Boeken brengen je in andere werelden en andere tijden.”

Annelies: “Deze werkvorm motiveert veel meer dan een taalmethode, waarbij kinderen vanuit theorie regels moeten toepassen op willekeurige teksten.”

Mirjam: “Net als bij Visual Thinking Strategies vragen wij kinderen te benoemen wat ze zien. Maar wij doen daar nog

in gesprek

“We halen met kunst ervaringen naar boven.”

een schepje bovenop door te vragen waar het ze aan doet denken. Na afloop schrijven ze hun eigen ervaringen op en maken daar ook weer een eigen beeld bij. Zo leggen we verbanden tussen het kunstwerk, hun eigen leven en hun vaardigheden.”

Mirjam: “Kinderen hun eigen verhalen laten vertellen kan ook aan de hand van boekfragmenten.”

Annelies: “Loopt de hoofdpersoon in de Middeleeuwen door een donker bos, dan kun je vragen: ‘Hoe zou hij zich gevoeld hebben?’ Dan komen kinderen met hun verhalen, of die nu gaan over verdwalen in de Hema, op de Veluwe of in Somalië. Maar wij hebben beeldende kunst als uitgangspunt gekozen. We nemen de kinderen mee naar de kunsttuitelen en vragen hen welk kunstwerk ze op school willen presenteren.”

Mirjam: “Als hulpmiddel heeft de leerkracht een lijstje met vragen. Maar zes van de negen klassen wijken daarvan af. Zo was er een schilderij van een man die met gekruiste benen op de grond stond en opzij keek. We zijn allemaal zo gaan staan, toen kwamen de associaties. Een meisje zei: ‘Het is alsof hij iets wil hebben wat hij niet krijgt.’ Een ander kind viel in met: ‘ja, een ijsje! Een keer kreeg mijn zusje een ijsje en ik niet.’ En daaruit kwam nog veel meer gespreksstof voort.”

Annelies: “Een ander voorbeeld: bij een schilderij van een fietser vroegen we ons af waar de fietser heen zou gaan, en waarom. Toen kwamen de leukste verhalen los: over de eerste keer dat ze op een fiets zaten, een lange tocht maakten, of over een fiets die werd gestolen. Zo halen we dus met kunst hun eigen ervaringen naar boven.”

Mirjam: “Er zijn drie basisbehoeften, waaraan voldaan moet zijn voordat kinderen een intrinsieke motivatie vinden om te leren. Professor pedagoog Luc Stevens beschrijft die in navolging van de Amerikaanse psychologen Deci en Ryan in zijn onderzoek. Eerst: autonomie, het gevoel dat je zelf kunt kiezen wat je doet. Dan: competentie, het gevoel dat je weet dat je iets kunt leren. En als derde: verbondenheid, je deelt wat je leert, je leert samen en van elkaar. Deze basisprincipes gelden voor al het leren, maar zeker ook voor kunst- en taalonderwijs. Dat plezier helpt bij leren is evident.”

www.bredeschool-omnibus.nl
www.taalvorming.nl

Bekijk hier het filmpje over kunst en taalonderwijs op Bredeschool Omnibus: www.pleinc.nl/cultuurschool-van-noord-holland

shopping

Boekendrop

Met deze drop is elk boek lekker. 30 zakjes à 150 gram € 44.25, maar bij reuzentrek ook per 3 kilo te koop. www.boekendrop.nl

(Koelkast)poëzie

Hussel de woordjes door elkaar en maak keer op keer poëtische teksten. Gebruik bij gebrek aan een koelkast een magneetbord. Vanaf € 12,50 o.a. bij www.boekenlurk.nl

Leesstempel

Met een eigen klasse- of leesstempel kun je alle teksten feestelijk maken. www.studiostempel.com tussen de € 10,- en € 90,-

Lekker!

LEZEN!

Boekenpoef

Lekker in je boek verdwijnen zonder last van je nek en schouders te krijgen? Deze boekenpoef biedt uitkomst. €34,95 via www.leesletters.nl

Storycubes

Vertellen maar! Iedere keer een ander verhaal. Spannend, verdrietig, romantisch... De plaatjes op de dobbelsteen geven je ingrediënten voor het verhaal. €9,95 Via Educatheek.nl, ook elders te koop.

Leesletters

In 'Leesletters' staan vijftig gedichten over letters, lezen, voorlezen, leren lezen, boeken, bibliotheek, boeken zonder papier en lezen in bed. € 10,- via inktvis.nl

Boekentrolley's

Met deze beestachtige trolley's maak een gezellige boekenhoek in je klas en worden alle kinderen leesbeesten. €150,- per stuk via baert.com